

- приховувати, згладжувати неприємні почуття, що виникають при зіткненні з некомунікабельними якостями у партнерів;
- прощати іншому його помилки, незручність, ненавмисно заподіяні прикрощі.

Професійно необхідними проявами толерантності керівника є: витримка і самовладання; справедливість, об'єктивність.

Толерантний керівник відрізняється наявністю постійного контакту з людьми; відсутністю агресивності в стосунках; дружелюбністю.

Толерантний керівник закладу освіти чітко формулює завдання, ясно розуміє свою роль в їх вирішенні, здатний задіяти внутрішні стимули підлеглих для спонукання їх до самостійних дій, передбачати можливі труднощі, попереджати невдачі і знаходити найкраще рішення в кожній конкретній ситуації.

Отже, сучасні умови розвитку суспільства висувають нові вимоги до керівників закладів освіти, що передбачає формування професійної толерантності. Виходячи з вищенаведеного, толерантність розглядаємо як професійно важливу якість керівника закладу освіти, комплексну особистісну якість, сутнісну властивість людини, яка виявляється в соціальних відносинах, головною ознакою якої є визнання права іншого на відмінність і робить вплив на ефективність його праці, а також на взаємини з усіма суб'єктами освітнього процесу з точки зору професійного становлення фахівця.

Таким чином, можемо констатувати необхідність розвитку професійної толерантності керівників закладів освіти. Відповідно, актуальним є сприяння розвитку толерантності в управлінській діяльності та професійній толерантності управлінців в цілому, яку можна забезпечити в умовах професійної підготовки.

Література

1. Брюховецька О. В. Модель професійної толерантності керівників загальноосвітніх навчальних закладів / О. В. Брюховецька // Актуальні проблеми психології : зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України / ред. кол. С.Д. Максименко (гол. ред.) [та ін.] ; Т. І: Організаційна психологія. Економічна психологія. Соціальна психологія ; за ред. С.Д. Максименка, Л. М. Карамушки. – Київ : Ін-т психології ім. Г. С. Костюка НАПН України, 2015. – Вип. 43. – С. 3–8.

УДК 37:378

ДОБОШ О. М., ДМИТРУК М.А.
Мукачівський державний університет

ФОРМУВАННЯ ЕТНОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Етнокультурне виховання молоді є актуальною проблемою сучасної педагогічної теорії і практики в умовах нової освітньої ситуації, для якої характерне посилення етнізації змісту освіти, зростання ролі етнокультурного фактору в навчанні та ідей народної педагогіки.

Зміни основних принципів професійної підготовки студентів вищого навчального закладу до етнопедагогічної діяльності, перехід до її пріоритетних

цілей і завдань шляхом упровадження сучасних технологій, спрямованих на розвиток особистості – носія неповторної етнокультури, зумовлені особистісно орієнтованою парадигмою в системі освіти України. Відповідно постає завдання створення такої моделі професійної компетентності, гнучкості й високого рівня мобільності майбутніх педагогів до використання етнокультурних здобутків у різних соціокультурних умовах, передусім – у полікультурних [1].

Дана проблема висвітлюється в дослідженнях багатьох науковців (Н.В.Лисенко, С.О.Сисоєва, М.Г.Стельмахович, Є.І.Сявакко, Н.В.Якса та ін.),

Компетентнісний підхід до підготовки майбутніх фахівців розглядали В. Байденко, А. Бермус, В. Болотов, Э. Зеєр, І. Зимня, А. Маркова, В. Серіков, А. Хуторський, Б. Ельконін та ін.

Етнокультурна компетентність має складну структуру, а тому і непростий механізм формування, що робить цей процес складним і тривалим у часі. Цей процес розглядається як отримання індивідом об'єктивних знань та уявлень щодо своєї етнічної культури, історії рідного краю, духовно-моральних цінностей і особливостей своєї нації [2, 44].

До етнокультурної компетентності, входять такі складові, які інтегруються між собою, утворюють її: 1) матеріальна сфера культури (народна архітектура, вбрання, види творчої діяльності); 2) духовна діяльність народу (мова, усна народна творчість, народне мистецтво, тощо); 3) менталітет народу або етнопсихологічні риси етносу.

Сама етнокультурна компетентність виконує комунікативну, пізнавальну, знаково-символічну, відтворювальну (забезпечення фізичного існування етносу через відносини між природою і людиною) та ін. функції:

Етнокультурна компетентність особистості забезпечує вічність життя нації та народу.

Вчені по-різному підходять до визначення вікового періоду, найбільш чутливого до закладання основ етнокультурної компетентності.

Н.В.Лисенко виокремлює три етапи, які проходить особистість під час формування етнокультурної компетентності, що умовно можливо співвіднести зі ступенями навчання.

I – етап (5-10 років) – досягнення елементарної грамотності в галузі власної етнічної культури, а також інших етнічних культур, що проживають поруч. На цьому етапі дитина повинна:

- чітко ідентифікувати себе зі своєю етнічною групою, висуваючи такі підстави ідентифікації, як національність батьків, місце проживання, рідна мова;
- мати уявлення про історію, уклад життя, традиції, звичаї, фольклор свого народу;

II – етап (11-15 років) – досягнення функціональної грамотності в галузі своєї рідної культури та етнічних культур своєї країни, а також елементарної грамотності в галузі етнокультур сусідніх країн. На цьому етапі етнічна ідентичність повинна бути сформована в повному обсязі:

- обізнаність з особливостями різних етнічних груп, уміння визначати унікальність рідної історії, специфіку традиційної побутової культури;

- виділяти особливості вербального й невербального спілкування;
- виявляти в своїй поведінці етнічні особливості, властиві своєму народу (наприклад, вільно володіє рідною мовою, виконує народні танці, володіє народним художнім ремеслом тощо);

III – етап (15-18 років) – досягнення освіченості в галузі етнокультури своєї країни та елементарної грамотності в галузі етнокультур народів світу. На цьому етапі особистість повинна:

- не тільки знати традиції та обряди рідного народу, але й використовувати їх у повсякденному житті;
- знати відомості про видатних діячів різних народів та свого рідного;
- реалізувати етнокультурні знання, вміння, поведінкові моделі, що сприяють ефективній міжетнічній взаємодії;
- знати приклади взаємопроникнення культур, позитивні сторони мультикультуралізму;
- здійснювати свій внесок у розвиток взаєморозуміння між представниками різних народів і культур [3].

Погоджуємося, що саме ці етапи проходить особистість під час формування етнокультурної компетентності. Однак, пройшовши зазначені етапи, неможливо сказати, що в неї етнокультурна компетентність буде сформована у повному обсязі. Це пов'язано з тим, що культура – багатогранне, динамічне явище, що постійно розвивається й модифікується, тому пізнати її повністю неможливо; по-друге, етнокультурне оточення може постійно змінюватись, що потребує постійного пізнання [3, с.186].

Отже, формування етнокультурної компетентності не завершується із закінченням школи, а відбувається впродовж життя людини.

Література

1. Дьяченко М.І., Кандилович А.А. Психология высшей школы. – Минск, 1981 – 383 с.
2. Косенко Ю. Етнопедagogічний підхід до професійної підготовки майбутніх педагогів дошкільних навчальних закладів // Вісник Прикарпатського університету. Педагогіка. – Випуск XIX-XX. – Івано-Франківськ, 2008. – С. 67–74.
3. Н.В.Лисенко. Українська етнопедagogіка: Навчально-методичний посібник За ред. акад. В. Кононенка. – Івано-Франківськ, 2005. – 508 с.

УДК 373.2:378.22

ДОБОШ О. М., КЕПША Л.М.
Мукачівський державний університет

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ДО УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Однією з найважливіших умов модернізації освіти є підготовка і професійне вдосконалення педагогічних кадрів. На сучасному етапі розвитку суспільства новим соціальним замовленням нашої країни є підготовка у вищій школі фахівців, спроможних успішно розв'язувати надскладні проблеми сьогодення. Спеціальність «Дошкільна освіта» цілком правомірно посідає вагоме місце в професійній підготовці педагогічних працівників. Підготовка

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>